

Mirza Smajić

**OBRAZOVANJE I OBUKA POLICIJSKIH SNAGA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

**EDUCATION AND TRAINING OF THE POLICE
FORCES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA**

Sažetak

Krajem 20. i početkom 21. stoljeća sigurnost dobiva nove dimenzije shvaćanja i primjene u društvu i državi. Nestankom bipolarnosti u međunarodnim odnosima i nastankom multilateralizma i multipolarizma, zasnovanih na principima integracije, javljaju se novi, savremeni izazovi, i ugrožavanje sigurnosti, što je zahtijevalo redefiniranje i stvaranje novog oblika shvaćanja ne samo sigurnosti nego i određenih društveno-političkih, ekonomskih i socijalnih faktora, a u cilju iznalaženja odgovarajućih modela i strategija poimanja međunarodnih odnosa. Savremeno shvaćanje sigurnosti ne podrazumijeva samo fenomen vojne moći, već ima mnogo širi naučni i društveni značaj. Sigurnosno i odbrambeno obrazovanje na početku 21. stoljeća podrazumijeva novi koncept djelovanja i primjene praktičnih i teorijskih sigurnosno-odbrambenih iskustava, odnosno reformiranje obrazovnog sistema u iznalaženju efikasnog metoda suprotstavljanja novim izazovima nacionalnoj (kolektivnoj) sigurnosti država. Novi koncept i metod obrazovanja, zasnovani na međunarodnim iskustvima drugih zemalja, involviran je u sistem obuke policijskih snaga u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje etnopolitičke paradigme međutim prouzrokovale su nepostojanje jedinstvene i neracionalne policijske strukture u Bosni i Hercegovini, što se odrazilo na organizaciju i funkcioniranje policije u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: sigurnost, nacionalna sigurnost, policija, obrazovanje, obuka

Summary

In the late 20th/early 21st century, new dimensions in understanding and implementing security in a society have appeared. With the disappearance of bipolarism in international relations and with the emergence of multilateralism and multipolarism, based on the integration principles, new, modern challenges and threats to security have arisen, and that demanded redefining and creation of a new form of understanding of not only security, but also of certain social, political and economic factors, for the purpose of finding adequate models and strategies of comprehension of international relations. Modern understanding of security does not only include the phenomenon of military power, but it has a far wider scientific and social meaning. Security and defense education in the early 21st century includes a new concept of activities and implementation of practical and theoretical security-defense experiences, that is, reforms of the education system for the purpose of finding an efficient method of opposing the new challenges to the national (collective) security of states. The new concept and methods of education are based on the international experience of other countries and is involved in the training system of police forces in Bosnia and Herzegovina. However, internal ethnic and political paradigms have prevented the existence of a unified police structure in Bosnia and Herzegovina, which has had an impact on the organization and functioning of the police in Bosnia and Herzegovina.

Key words: safety, national safety, police, education, training

Novi koncept sigurnosti

Čovjek je tokom svoje povijesno-evolutivne epohe stalno bio izložen djelovanju elementarnih prirodnih zakona. U tom smislu

teorija sigurnosti razmatra tri vrste faktora ugrožavanja čovjeka i njegove sredine: društvene, tehničko-tehnološke i prirodne. Istraživanja društvenih faktora potvrđuju istinitost da je u povijesti civilizacije zabilježen različit odnos čovjeka prema čovjeku, čovjeka prema prirodi i prirode prema čovjeku (Dujović, 2006: 136/137). Iz ovoga proizlazi, a na osnovu raznih historijskih, antropoloških i drugih društvenih istraživanja, da je čovjek od svoga postanka prepoznao određene vrste ugrožavanja svog ličnog integriteta, svoje zajednice.

Zbog toga sigurnost predstavlja jedan od fundamentalnih i egzistencijalnih fenomena djelovanja ljudskog bića u svim njegovim epohama razvoja, bilo da se radi o sigurnosti pojedinca, zajednice, društva, države ili grupe država, a sve u cilju osiguravanja njegovih osnovnih društvenih vrijednosti za uspostavom, očuvanjem i razvojem svoga postojanja (Tatalović, Bilandžić, 2005:1). Unapređenjem i primjenom svojih egzistencijalnih potreba čovjek je spoznao nužnost i mogućnost stupanja u interaktivne odnose s drugim pojedincima i društvom. Stoga se „svako udruživanje temelji na bazi interesa i ciljeva pojedinaca i socijalnih sistema, a u skladu s oblicima društvenoga djelovanja kroz koje se ti interesi i ciljevi nastoje ostvariti“ (Beridan, 2003:22). Odnos čovjeka prema čovjeku, odnosno težnja ka uspostavi i razvoju vlastite sigurnosti kao jedna od elementarnih funkcija živog bića, može ugroziti interese i prava drugih, odnosno dovesti do niza opasnosti, što za krajnju instancu ima narušavanja međuljudskih odnosa. Kao krajnji ishod toga je pojava da dolazi do konfliktnih¹ situacija kao najgore i najdestruktivnije komunikacije među ljudima.

Dakle, sigurnost kao djelatnost zaokuplja čovjeka još od njegovog nastanka, sa spoznajom o mogućim faktorima ugrožavanja od drugih i prirodnih sila (poplave, zemljotresi itd.). Čovjek je oduvijek težio da sam ili putem integracionih veza sa ostalim individuama ili zajednicama uspostavi sigurnosne mehanizme kao elemente zaštite ličnog ili pak kolektivnog integriteta. Težnja ka univerzalnoj slobodi, odnosno stalni pokušaji da putem raznih oblika društvenog djelovanja

---

¹ „**Konflikt** (conflictare – udarati što od što; boriti se), sukob, spor, rasprava koja prijete da će se još više zaplesti, borba, rat, oružani sudar“ (Beridan, 2003:17).

uspostavi apsolutnu sigurnost, rezultirala je divergentnim i društveno neprihvatljivim normama ponašanja. Ne postoji apsolutna sigurnost. Moguće je postići određeni stupanj sigurnosti koji zadovoljava i omogućava uvjete normalnog života, bez izvanrednih i nepredvidivih situacija ili događaja. Ipak, u savremenim međunarodnim odnosima, kada su države suvereni nosioci vlasti sa svojim instrumentima prisile (vojska, policija i drugi organi), sigurnost treba da predstavlja „prvenstveno njenu sistemsku djelatnost... suštinski, to je stanje u kojem je obezbijeđen uravnoteženi fizički, duhovni, društveni i materijalni opstanak pojedinca i društvene zajednice u odnosu prema drugim pojedincima, društvenim zajednicama i prirodi“ (Abazović, 2002:2).

Stalnim progresom društveno-političkih, ekonomskih, socijalnih i sigurnosnih odnosa, koji su rezultirali razvojem subjekta međunarodnih odnosa², sigurnost dobiva univerzalno značenje. Time se pojam sigurnosti obilježava kroz dva osnovna aspekta: „a.) funkciju, djelatnost države, društva i pojedinca, i b.) stanje u odnosima među državama, stanje unutar jedne države, među ljudima, odnosno stanje u prirodi i kosmosu spram života općenito“ (Beridan, 2007:100).

Sigurnost u savremenim uvjetima, a pod utjecajem raznih globalnih mehanizama, „upućuje na saznanje kako permanentno rastu potrebe svestranog i sve većeg povezivanja i međuzavisnosti savremenog globalnog društva“ (Dujović, 2006:142). Iz toga proizlazi da je sigurnost kao interdisciplinarni pojam našao primjenu u sferi gotovo svih društvenih djelatnosti. Prema tome, možemo govoriti o sljedećim kategorijama sigurnosti:

1. vojno-odbrambena sigurnost;	4. politička sigurnost;
2. privredna sigurnost;	5. socijalna sigurnost;
3. ekološka sigurnost;	6. privatna sigurnost i dr.

---

² Imajući u vidu da Radovan Vukadinović pod subjektima međunarodnih odnosa podrazumijeva države, međunarodne organizacije, međunarodne privredne organizacije, različite pokrete, crkve, nacije, grupe ljudi i čovjeka kao pojedinca (Vukadinović, 1998).

Razumijevanje savremenog svijeta, zasnovanog na principima integracije ili pak dezintegracije i ekonomskog i finansijskog okruženja, podrazumijeva i novu ulogu državne politike, prvenstveno na području sigurnosti, ali i u drugim područjima, kao uvjet opstanka države i zadovoljenja njenih temeljnih interesa. Savremeno shvaćanje sigurnosti podrazumijeva multidisciplinarni pristup odnosno posmatranje sigurnosti kroz četiri općeprihvaćena nivoa: nacionalni (državni), međunarodni, regionalni i globalni nivo sigurnosti (Tatalović, Bilandžić, 2005:10-15). S tim u vezi, današnji pravac razvoja sigurnosti kreće se od nacionalnog, preko međunarodnog, pa do globalnog sistema sigurnosti, jer funkcioniranje multipolarnog svijeta zahtijeva veću međuzavisnost i interakciju određenih međunarodnih subjekata.

Savremene međunarodne odnose karakteriziraju novi oblici globalizacije, utemeljeni kao „transgranični proces koji zahvata politiku, demografiju, ekonomiju, ekologiju, sigurnost, komunikologiju, kulturu...” (Ćurak, 2002:55) Na osnovu prethodnog proizlazi globalno udruživanje i stvaranje savremenih sigurnosno-političkih interesa. Novi model koegzistiranja međunarodnih odnosa, nakon kraja ere bipolarizma, karakteriziraju značajne promjene u geostrateškom, geopolitičkom, geoekonomskom te u kulturnim i drugim okruženjima kao posljedica procesa globalizacije. Savremene teorije mirovnih i sigurnosnih studija slažu se u ocjeni da multipolarni svijet karakteriziraju pojedini elementi dosadašnjih procesa globalizacije: globalni gospodarski sistem, komunikacije i medijska mreža, globalna kultura, proširenje znanja, tehnološke i informatičke inovacije, veća međuzavisnost odnosno veća interakcija među državama itd. (Grizold, Kopač, 2007:25) Nestankom bipolarnog sigurnosnog sistema, koji su prvenstveno karakterizirali vojni instrumentarij i rat kao glavni izazov sigurnosti, nameću se potrebe redefinicije nacionalnih i kolektivnih sigurnosnih koncepata i izvora nesigurnosti. Početak 1990-ih karakterizira ideja miroljubive koegzistencije i odsustvo ugrožavanja sigurnosti i mira ratom, međutim „u vrlo kratkom roku, s hladnog rata smo prešli na vrući mir“ (Donnelly, 2004:19).

Ako analiziramo sigurnost kroz historiju, vidjet ćemo da je većina država svoju sigurnost zasnivala na vojnim elementima,

aktivnostima i organizaciji (vojnoj politici³). No pod utjecajem globalnih zbivanja na određene društvene djelatnosti i odnose među državama sigurnosna djelatnost se organizira i provodi kroz sistem – nacionalnu sigurnost. S tim u vezi, pojam nacionalne sigurnosti treba razumijevati kao stanje i djelatnost određene države, s njenim cjelokupnim funkcionalnim društvenim sistemom, pod-sistemima i organima, ka ostvarivanju nacionalnih (državnih) ciljeva, čime bi se osigurali i poštivali osnovni principi građanskih sloboda i prava, teritorijalni integritet, suverenitet, te politička, pravna, socijalna, ekonomska i ekološka dimenzija funkcioniranja unutarnjeg i vanjskog sistema (Grizold, Tatalović, Cvrtila, 1999:8).

Novonastali uvjeti, međutim, karakterizirali su novu ulogu snaga sigurnosti i izazove, što je zahtijevalo redefiniranje i stvaranje novog oblika sigurnosne arhitekture uz podršku određenih društveno-političkih, *obrazovnih* i ekonomskih faktora u cilju iznalaženja odgovarajućih modela i strategija poimanja međunarodnih odnosa i sigurnosti. Savremeno shvaćanje sigurnosti ne podrazumijeva samo fenomen vojne moći, već ima šire naučno i društveno značenje u svim društveno-političkim podsystemima i djelatnostima, pa iz toga proizlazi da su pojam sigurnost i njegove ugroze po svojoj prirodi nevojni⁴. Pod utjecajem raznih faktora na razvoj sistema sigurnosti termin nacionalna sigurnost dobiva nova obilježja primjene i shvaćanja unutar konverzacije savremenih državnih politika. S tim u vezi, promišljanja savremenih izazova sigurnosti dominantno utječu na kreiranje sigurnosne politike mnogih država, što rezultira stvaranjem „kooperativne i zajedničke sigurnosti (Security Communities) u okviru kojih bi države, pored svojih, u

---

³ U slučaju **vojne politike** „radi se ponajprije o sredstvima odbrambene politike, izdacima i aktivnostima koje je društvo u stanju držati u pripravnosti i razvijati kako bi njegova sigurnost bila zajamčena... stupanj stvarne ili percipirane ugroženosti i sigurnosno-politički izdatke, a to su ponajprije sredstva politike naoružanja i političke aktivnosti sklapanja vojnih saveza (Nohlen, 2001:509).

⁴ Imajući u vidu razmišljanja Brzezinskog da budući ratovi među razvijenim državama (koliko god bili nevjerovatni) ili pak razvijenih protiv manje razvijenih (nešto vjerovatnije) neće imati za cilj totalno uništenje protivnika „već razoružavanje neprijatelja i njegovo pacificiranje“ (Brzezinski, 2004:21).

obzir uzimale i sigurnosne interese drugih država“ (Grizold, Kopač, 2007:25). Novi, savremeni izazovi nacionalnoj sigurnosti, po svojoj prirodi su nevojni (organizirani kriminalitet, terorizam, prirodne i humanitarne katastrofe, proliferacija oružja za masovno uništenje, kršenje ljudskih prava i sloboda, ekologija i drugo), a pod utjecajem globalnih procesa zahtijevaju šire i fleksibilnije promišljanje nacionalne i međunarodne sigurnosti nego što je to bio slučaj u vrijeme „antagonizma istoka i zapada“. Prema tome, teorijska promišljanja globalne sigurnosti karakterizira miroljubiva koegzistencija zasnovana na principima integracije, odnosno uspostava zajedničkih sigurnosnih mehanizama kao garanta očuvanja svjetskog mira i vladavine prava.

Savremene države, kao globalni akteri, svoje nacionalne težnje zasnivaju na integralnoj politici⁵. Univerzalno shvaćanje pojma sigurnosti u savremenim civilizacijsko-kulturnim odnosima rezultat je inter- i multidisciplinarnosti određenih područja društvenog djelovanja (vojno-odbrambenog, ekonomskog, privrednog, kulturnog, ekološkog, socijalnog, finansijskog, političkog i dr.) koji su u sve većoj međuzavisnosti i koji koegzistiraju. Objedinjavanjem naznačenih društvenih djelatnosti u sistem nacionalne sigurnosti⁶ država pokušava osigurati vlastitu opstojnost, egzistenciju i funkciju, odnosno povećati otpornost od različitih oblika (vanjskih i unutarnjih) ugrožavanja i povećati kvalitet života cjelokupnog društva. Prethodne konstatacije nalažu potrebu nove, redefinirane uloge i mjesta nosioca poslova odbrane i sigurnosti (policija, oružane snage, civilna zaštita...). Polazeći od toga, savremene prijetnje nacionalnom sistemu sigurnosti predstavljaju organizirani kriminalitet, terorizam, proliferacija oružja za masovno uništenje, korupcija, ilegalne imigracije, ekološke prijetnje, humanitarne i prirodne katastrofe

---

⁵ Pod integralnom politikom Izet Beridan podrazumijeva „politiku jedne države odnosno skup njenih osnovnih stavova o svim društvenim djelatnostima, koje se uzajamno prepliću i dopunjavaju u skladu sa zahtjevima vremena i opredjeljenjima vladajućih struktura“ (Beridan, 2007:102).

⁶ Autor djela „Rukovođenje i upravljanje sistemima sigurnosti“ ističe da savremene sisteme sigurnosti čini pet međusobno komplementarnih područja: (1) vojno (odbrambeno) područje, (2) političko, (3) privredno, (4) socijalno i (5) ekološko (Dujović, 2006:142).

itd. Osobitu prijetnju državi predstavljaju političke nestabilnosti i krize u zemlji i okruženju, koje su pretežno karakteristične za novonastale države (Istočna Evropa i u zemljama bivšeg SSSR-a), a manifestiraju se posebno u tranzicijskom periodu. S tim u vezi možemo posmatrati i novu, savremenu ulogu, i mjesto policije u sistemu nacionalne sigurnosti imajući u vidu da oružane snage nisu više glavni nosioci poslova sigurnosti, već da se nova uloga oružanih snaga zasniva na „kooperativnoj sigurnosti“ – saradnji unutar vojno-političkih saveza i organizacija (NATO, UN, OSCE, EU...), te na miroljubivoj koegzistenciji, učešću u mirovnim i humanitarnim misijama. Posebna pažnja usmjerava se, međutim, na zaštitu i poštivanje osnovnih ljudskih prava i sloboda te na funkcioniranje demokratskih institucija vlasti u novoj sigurnosnoj arhitekturi. Vodeći se ovim principima, država, kao jedini i glavni legitimni nosilac vlasti, sa svojim represivnim organima osigurava osnovne društvene vrijednosti od vanjskih i unutrašnjih izvora ugrožavanja. Ostvarivanjem ovakve funkcije savremeni sigurnosni sistemi ne uključuju više samo ministarstvo odbrane i ministarstvo unutrašnjih poslova, već koordinaciju i aktivno sudjelovanje i drugih ministarstva (vanjskih poslova, zdravstva, finansija, komunikacija i transporta, industrije, privrede...) te ostalih institucija i službi (carine, inspekcije...) u izradi strategije nacionalne sigurnosti (Spahić, 2008⁷:60).

U novom konceptu izgradnje nacionalne sigurnosti policija⁸, kao legitimni državni organ, zauzima prioritarno mjesto, kao i važnu ulogu u ostvarivanju vladavine prava u društvu i državi. Stoga bismo mogli ukazati i na savremenu ulogu policije u sistemu sigurnosti, što podrazumijeva zaštitu državne granice (u bivšim komunističkim i socijalističkim državama je bilo uobičajeno da vojska štiti državnu granicu), naglašeniju preventivnu funkciju (bavljenje uzrocima,

---

⁷ Spahić, Taib, Magistarski rad: Sigurnosni aspekti demokratske kontrole policije u Bosni i Hercegovini, odbranjen na Fakultetu političkih nauka, Sarajevo, 17. 7. 2008.

⁸ Policija je izvršni organ vlade koji je u skladu sa zakonskim ovlaštenjima zadužen za održavanje unutrašnje sigurnosti u društvu, uz korištenje legitimnih sredstava prinude, te poštivanje univerzalnih vrijednosti ljudskih prava i sloboda svakog čovjeka (Masleša, 2001:176).

a ne posljedicama), odnosno veću saradnju s građanima i lokalnom zajednicom (Spahić, 1998:61), ostvarivanje funkcije policije putem institucionalne saradnje s drugim nosiocima poslova sigurnosti (privatne zaštitarske i detektivske agencije), veća međunarodna policijska saradnja u predmetima težih krivičnih djela, djela terorizma i organiziranog kriminaliteta te razmjena podataka i iskustava unutar INTERPOL-a i EUROPOL-a.

Sistem unutarnje/javne sigurnosti Bosne i Hercegovine

Dok je većina evropskih zemalja zasnivala i gradila svoju politiku na principima integracija, bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (SFRJ) se nalazila u procesu disolucije, što je proizvelo rat sa nesagledivim i kataklizmičkim posljedicama po društvo i državu Bosnu i Hercegovinu. Prema Vašingtonskom sporazumu i Bečkom sporazumu (mart 1994. godine) Federacija BiH je administrativno podijeljena na deset kantona. Potpuna uspostava mira i okončanje rata u Bosni i Hercegovini postignuto je mirovnim pregovorima koji su održani od prvog do 21. novembra 1995. godine u Daytonu,⁹ Sjedinjene Američke Države. Mirovni pregovori su završeni parafiranjem Okvirnog mirovnog sporazuma 21. novembra 1995. godine u Daytonu, koji je zvanično potpisan 14. decembra 1995. godine u Parizu (Pejanović, 2005:40-75). Na osnovu mirovnog sporazuma Bosna i Hercegovina se sastoji od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. Naknadnom arbitražom uspostavljen je Distrikt Brčko (1999). Prema Ustavu BiH (Aneks 4) u njoj žive tri konstitutivna naroda (Bošnjaci, Srbi i Hrvati) i ostali, a međunarodna zajednica institucionira svoju moć uspostavom Ureda visokog predstavnika (OHR). Time Bosna i Hercegovina počinje svoj tranzicijski put od post-konfliktne do savremene države. Jedini zajednički cilj u ovako složenoj državi jesu euroatlantske integracije, koje ne predstavljaju jednosmjernan put. Pred Bosnom i Hercegovinom nalazi se niz

---

⁹ Mirovni pregovori u Daytonu su održani pod pokroviteljstvom SAD-a, Njemačke, Francuske, Rusije, Velike Britanije, odnosno Evropske unije, koje su ujedno i potpisnice, uz Republiku Bosnu i Hercegovinu, Republiku Hrvatsku i SR Jugoslaviju.

složenih zadaća koje treba ispuniti do konačnog priključenja zajednici evropskih naroda i država. Jedna od njih je reforma sigurnosnog sistema. Ovaj složeni proces je dijelom urađen kada je riječ o reformi odbrane u Bosni i Hercegovini, unutar koje je postignut prijenos ovlasti u pogledu odbrane na državni nivo, te uspostavljeno državno ministarstvo odbrane¹⁰. Međutim, stanje unutrašnje sigurnosti (policije) u Bosni i Hercegovini i dalje je nepromijenjeno.

Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini potpuno odvojeno su funkcionirala i djelovala tri pretežno monoetnička ministarstva unutrašnjih poslova: MUP RBiH, Policija RS i Policija HZ Hercegovina. Tačan broj aktivnih policajaca je vrlo teško utvrditi. Prema nekim izvorima taj broj je dostizao i do 44.000 policajaca (Spahić, 2008:107). U poratnom periodu, pored vojnog aspekta Dejtonskog mirovnog sporazuma (IFOR, SFOR, EUFOR), a prema Aneksu 11¹¹ (Sporazum o međunarodnim operativnim policijskim snagama), formirane su Međunarodne policijske snage¹² (*International Police Task Force – IPTF*). Jedna od zadaća međunarodnih snaga je pomoć u reorganizaciji i certificiranju postojećih policijskih snaga u Bosni i Hercegovini, u skladu s međunarodno priznatim standardima, uz poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda, te uz obavezu da IPTF poštuje zakone i običaje zemlje domaćina.

Prema izvještaju Vijeća Evrope (Specijalna misija u Bosni i Hercegovini) – povjerenika za ljudska prava, prezentiranom 17. januara 2006. godine u Strasbourgu¹³, a na osnovu provedenih sigurnosnih provjera u toku mandata IPTF-a u Bosni i Hercegovini, postignuto je sljedeće:

---

¹⁰ Šire: Službeni glasnik BiH br. 88/05.

¹¹ Pored općeg dijela, Dejtonski mirovni sporazum sadrži još dodatno 11 aneksa.

¹² Mandat IPTF-a trajao je u periodu od 1996. do 2002. godine. Od 1. januara 2003. godine mandat preuzima Evropska unija osnivanjem policijske misije u BiH - EUPM (European Union Police Mission) sa zadatkom „uspostavljanja samoodrživih, profesionalnih i multietničkih policijskih snaga u BiH, koje će raditi saglasno najboljim evropskim i međunarodnim standardima“ (<http://www.eupm.org/> 10. 4. 2008).

¹³ Preuzeto sa www.coe.ba/pdf/CommDH_2007_2_Report_BiH_Special_Mission_17_01_2007_bos.pdf

- certifikat za rad dobila su 16.764 policajca (95,9%)
- certifikat je odbijen u slučaju 687 policajaca (3,9%)
- u toku su bili slučajevi za 37 policajaca (0,2%)
- rješenja IPTF-a osporavala su 263 policajca (1,5%)

U skladu sa ustavnim uređenjem Federacije BiH i Republike Srpske ustanovljene su policijske snage sa znatnim specifičnostima. Polazeći od toga, u Federaciji BiH policija je organizirana na „decentraliziranim osnovama sa blagim elementima koordinacije, dok se u Republici Srpskoj radi o jedinstvenoj centraliziranoj policijskoj organizaciji“ (Masleša, 2001:641). Pored navedenih entitetskih ustrojstava, Brčko Distrikt djeluje kao nezavisna policijska organizacija.

Područje nadležnosti unutrašnjih poslova Federacije BiH usklađeno je Ustavom FBiH odnosno organizacijom, ustavnopravnim i teritorijalnim uređenjem Federacije BiH. Na osnovu Zakona o unutrašnjim poslovima FBiH ustrojeni su organizacija i nadležnosti Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova¹⁴: „sprečavanje i otkrivanje krivičnih djela međunarodnog kriminala i terorizma, neovlaštene trgovine drogom i organiziranog kriminala i drugih krivičnih djela iz nadležnosti Federacije, pronalaženje i hvatanje počinitelaca tih djela, te njihovo privođenje nadležnim organima, vrši kriminalističko-tehnička vještačenja, raspisuje i objavljuje INTERPOL međunarodne, federalne i međukantonalne potrage, surađuje sa nadležnim tužilaštvima u vezi s obradom krivičnih slučajeva, te poslovi državljanstva Federacije...“ (Službene novine FBiH br. 49/05). Na osnovu odredbe Ustava FBiH o podijeljenim nadležnostima između Federacije BiH i kantona uspostavljena je organizacija policije u deset kantona¹⁵. Na osnovu toga svaki kanton ima ministarstvo unutrašnjih poslova. Ta ministarstva funkcioniraju po osnovama kantonalnih zakona o unutrašnjim poslovima i drugim normativno-pravnim aktima iz oblasti unutrašnjih poslova. Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova vrše svoje nadležnosti neposredno putem svojih organizacionih jedinica.

¹⁴ U sastavu Ministarstva se nalazi Federalnu upravu policije koja obavlja operativne poslove policije iz nadležnosti MUP-a FBiH (<http://www.fup.gov.ba>).

¹⁵ Deset kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova (Bihać, Orašje, Tuzla, Zenica, Goražde, Travnik, Mostar, Ljubuški, Sarajevo i Livno).

Policija u RS-u ustrojena je kao jedinstvena centralizirana policijska organizacija koja funkcioniše u skladu sa Ustavom Republike Srpske, Zakonom o unutrašnjim poslovima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 48/03) i drugim normativno-pravnim aktima iz nadležnosti unutrašnjih poslova. U okviru organizacione strukture MUP-a RS nalazi se pet centara javne bezbjednosti: Banja Luka, Doboj, Bijeljina, Istočno Sarajevo i Trebinje.

Policija Brčko Distrikta funkcioniše nezavisno od drugih policijskih agencija (entiteta) u Bosni i Hercegovini, a na osnovu Statuta Brčko Distrikta (1999) i Zakona o policiji Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, br. 33/05). U sastav policije Brčko Distrikta ulaze Jedinica opšte policije, Kriminalistička policija, Jedinica za podršku, Jedinica za administrativne poslove, Jedinica za profesionalne standarde i Jedinica saobraćajne policije. Policijom Brčko Distrikta rukovodi šef policije Brčko Distrikta. („Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH, br. 33/05). Sagledavanju postojeće organizacije policije, a radi potrebe za reformom policijskog sistema i smanjenja broja policajaca u skladu sa standardima Evropske unije, svjedoči sljedeći tabelarni prikaz o broju policajaca tokom 2002. godine u Bosni i Hercegovini¹⁶.

R.br.	Policijska agencija	Broj policajaca	Broj stanovnika po km2	Broj stanovnika po službeniku
1	K MUP Sarajevo	1 559	314	289
2	K MUP Tuzla	1 723	193	327
3	K MUP Zenica	1 452	119	323
4	K MUP Mostar	1 050	50	219
5	K MUP Bihać	1 025	75	336
6	K MUP Travnik	944	76	284
7	K MUP Livno	419	17	239
8	K MUP Ljubuški	312	60	310
9	K MUP Goražde	226	70	166
10	K MUP Orašje	180	134	252
11	F MUP	684		
12	Ukupno u FBiH	9 574	89	242
13	MUP Republike Srpske	6 267	43	185
14	Policija Brčko Distrikta	307	193	350
15	UKUPNO U BiH	16 148		234

¹⁶ Podatke je prikupila i obradila „Martensova komisija“ za reformu policije u BiH, Sarajevo, 2004 (Spahić, 2008:142).

Imajući u vidu Bosnu i Hercegovinu kao državu u tranziciji, samostalnu i međunarodno priznatu državu, usmjerenu ka euro-atlantskim procesima i integracijama, a u kontekstu suočavanja sa savremenim globalnim sigurnosnim izazovima, prepoznat je diskurs i nefunkcionalnost njenog postojećeg sistema unutrašnje sigurnosti. Zbog toga se u periodu od 2004. do 2008. godine pokušalo iznaći određeno rješenje budućeg ustrojstva policije u BiH – reforma policijskih struktura. Na osnovama Dejtonskog mirovnog sporazuma, i uz značajnu pomoć međunarodne zajednice, djelomično je utvrđen sistem unutarnje sigurnosti Bosne i Hercegovine (Dujović, 2006:198).

Tokom 2003. godine uspostavljeno je državno ministarstvo sigurnosti te definirane njegove nadležnosti i obaveze („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03). U sastavu Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine kao upravne organizacije djeluju Granična policija BiH, Agencija za istage i zaštitu BiH (SIPA¹⁷) te Ured za saradnju s Interpolom i Služba za poslove sa strancima. Formiranjem preventivno Državne agencije za istrage i zaštitu („Službeni glasnik BiH“, br. 27/04, 63/04 i 35/05) i Granične policije BiH kao profesionalne policijske agencije na državnom nivou, koje su samostalne u svom operativnom radu, stvoreni su pravni uvjeti za borbu protiv organiziranog kriminala, međunarodnog terorizma, nezakonite imigracije te za efikasniju i sigurniju kontrolu međunarodne granice Bosne i Hercegovine¹⁸, a u cilju sprečavanja krijumčarenja ljudi i roba, kao i svih drugih savremenih globalnih rizika koji ugrožavaju sigurnost i stabilnost Bosne i Hercegovine i njenih građana.

Stanje u procesu reforme policije je nepromijenjeno u posljednje tri do četiri godine, policije u Bosni i Hercegovini i dalje su organizirane entitetski i kantonalno te dijelom na državnom nivou, što

---

¹⁷ SIPA (State Investigation and Protection Agency) u okviru svojih zakonskih nadležnosti bavi se sprečavanjem, otkrivanjem i istraživanjem organiziranog kriminala, terorizma i trgovine ABHO, ratnih zločina i krivičnih djela kažnjivih po međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu, trgovine ljudima, kao i svim drugim krivičnim djelima iz nadležnosti Suda BiH,

¹⁸ Uspostava Granične policije BiH i pooštavanje viznog režima i uvjeta za ulazak u Bosnu i Hercegovinu rezultirali su „smanjenim brojem ilegalnih imigrantskih ulazaka u BiH, tj. 2000. godine mjesečni priliv je iznosio 1117 osoba, a 2004. godine 21 osoba“ (Strategija integriranja BiH u EU, 2006).

otežava funkcioniranje unutrašnjeg sistema sigurnosti, kao i efikasnost suprotstavljanja unutrašnjim rizicima i kvalitetu usluga građanima. Reformski put, uz prisustvo domaćih i posmatračkih međunarodnih institucija u Bosni i Hercegovini, odvija se u skladu sa tri principa Evropske komisije:

- 1. sve zakonodavne i budžetske nadležnosti za sva pitanja policije moraju se nalaziti na državnom nivou;*
- 2. nema političkog miješanja u operativni rad policije;*
- 3. funkcionalne lokalne policijske oblasti moraju se utvrditi na osnovu tehničkih kriterija za rad policije, pri čemu se operativna komanda provodi na lokalnom nivou.*

Nakon niza neuspješnih političkih pregovora u Bosni i Hercegovini, uz stalno prisustvo međunarodne zajednice, te izrade prijedloga domaćih i stranih ekspertnih timova usaglašeni su i doneseni neophodni zakoni o reformi policije¹⁹ („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08), kao glavni uvjet potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) sa Evropskom unijom u junu 2008. godine. Bitno je naglasiti da su ipak, ranije, postignuti određeni principi oko strategije policijskog djelovanja, kulture policijske organizacije te određenih kadrovskih resursa (Spahić, 2005:118-120).

Obrazovanje i obuka policijskih snaga u Bosni i Hercegovini

Na osnovu prethodnih činjenica, a na osnovu Aneksa 11 Dejtonskog mirovnog sporazuma, uz stalnu pomoć međunarodne zajednice, kao i realnih potreba za primjenom novog metoda policijskog djelovanja, uspostavljene su dvije glavne institucije za obuku i obrazovanje policijskih snaga u Bosni i Hercegovini:

- a) Policijska akademija Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova – Sarajevo, i

---

¹⁹ S tim u vezi Parlamentarna skupština BiH 10. aprila. 2008. godine usvojila je Prijedlog zakona o nezavisnim i nadzornim tijelima policijske strukture BiH, kao i Prijedlog zakona o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskim strukturama BiH.

b) Policijska akademija Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske – Banja Luka i Visoka škola unutrašnjih poslova.

Policijska akademija Federalnog MUP-a

Prije osnivanja Policijske akademija FMUP-a u oktobru 1998. godine, za potrebe školovanja i obrazovanja službenika za provođenje zakona tadašnjeg RSUP-a BiH²⁰ u Sarajevu je 1970. godine otpočela s radom Srednja policijska škola unutrašnjih poslova, kao samostalna institucija za obuku policije u Bosni i Hercegovini. Prije toga budući policijski službenici osposobljavali su se na kursovima u trajanju od šest mjeseci. Osim toga, pravo na upis imali su kandidati sa završenim osmogodišnjim obrazovanjem. U početku je školovanje trajalo tri godine, kasnije četiri, a jedno vrijeme primani su kandidati na dvogodišnje školovanje sa prethodno završena dva razreda srednje škole (školovanje bez općobrazovnih predmeta), da bi opet bilo uvedeno četverogodišnje školovanje. Nastava i obuka su se izvodili pretežno putem teorijske obuke, dok je praktični dio podrazumijevao određene policijske ili pak vojne vježbe (Spahić, 2005:118). Međutim, u periodu 1992-1995. godina zbog ratnih okolnosti tadašnja Srednja policijska škola nastavu i obuku je izvodila u vrlo teškim i izrazito nepovoljnim uvjetima za nastavnike i učenike, a dodatna teškoća bila je i privremena dislokacije škole iz Sarajevu u Bugojno.

Na osnovu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, te u skladu s Aneksom 11 Sporazuma, kao i zaključkom o rekonstrukciji policije u Bosni i Hercegovini ugrađenim u Bonpetersburški sporazum iz 1996. godine, uz snažnu pomoć međunarodne zajednice i njenih institucija u Bosni i Hercegovini u oktobru 1998. godine otpočela je u Sarajevu s radom Policijska akademija Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova. Novouspostavljena institucija namijenjena je za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova za potrebe Federalnog ministarstva

---

²⁰ RSUP BiH – Republički sekretarijat unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine.

unutrašnjih poslova i kadrova za potrebe kantonalnih ministarstva unutrašnjih poslova, s tim da je s radom prestala dotadašnja Srednja policijska škola. Osim toga, Policijska akademija iz svoje nadležnosti vrši obuke rukovodnog kadra, specijalističke obuke, obuku iz rukovanja oružjem, i permanentnu obuku²¹ policajaca iz postojećih agencija za provedbu zakona, te obuku za potrebe agencija za zaštitu ljudi i imovine²².

U uspostavi i razvoju Policijske akademije Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova izuzetno je značajan doprinos domaćih i stranih eksperata u izradi nastavnih planova, obuke, kao i u permanentnom usavršavanju nastavnog procesa i kadrova (instruktora). Bitno je naglasiti da Policijska akademija FMUP-a svoj rad od početka zasniva na iskustvima i dostignućima policijske obuke i obrazovanja iz zemalja bližeg i daljnjeg okruženja (SAD, Švicarska, Njemačka, Francuska, Španija, Švedska, Belgija, Holandija, Finska, Norveška, Turska...²³). Samim tim obuka policijskih službenika se izvodi po međunarodnim standardima, kao i savremenim nastavnim metodama i sredstvima u tri grupe predmeta: policijske procedure i postupci, pravna grupa predmeta i ostali predmeti (Pedagogija, Ljudska prava i sl.). Novi koncept obuke za novu strategiju policijskog djelovanja izvodi se uz primjenu „nove pedagogije“, odnosno uvježbavanjem policijskih radnji i postupaka na stvarnim situacijama, kao i uz veću saradnju policije sa lokalnom zajednicom, te uz poštivanje ljudskih prava i društvenih vrijednosti.

---

²¹ Zakon o unutrašnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, br. 49/2005), član 45: *Stav 1.* – Radi obavljanja poslova iz nadležnosti policije Federalno ministarstvo organizira rad Policijske akademije. *Stav 2.* – Akademija iz stava 1 ovog člana je organizaciona jedinica u sastavu Federalnog ministarstva. *Stav 3.* – Akademija je dužna osigurati osnovnu obuku kadeta i stručno usavršavanje policijskih službenika. *Stav 4.* – Akademija iz stava 1 ovog člana može školovati kadrove i za potrebe kantonalnih ministarstava, Državne granične službe Bosne i Hercegovine, Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, policije Republike Srpske, Sudske policije i drugih organa za provođenje zakona.

²² Zakon o zaštiti ljudi i imovine, “Službene novine FBiH”, br. 50/2002.

²³ Šire o načinu obuke drugih zemalja Spahić Taib (2005): Policijska obuka u Evropi.

Novi koncept školovanja policije podrazumijeva i novi koncept prijema kandidata. Za vrijeme Srednje policijske škole kandidati su primani nakon završetka osnovne škole ili poslije završetka dva razreda srednje škole. Novi način podrazumijeva prijem kandidata iz građanstva sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem za osnovnu policijsku obuku za čin policajac koja traje dvanaest mjeseci. Za čin mlađi inspektor kandidati se upisuju nakon završetka fakultetskog obrazovanja i obuka traje šest mjeseci. Osnovna policijska obuka se izvodi po principu 7+4+1, odnosno sedam mjeseci teorijske obuke, četiri mjeseca praktične obuke i mjesec dana priprema za završni rad, dok za čin mlađi inspektor obuka traje 4+2, četiri mjeseca teorijske obuke i dva mjeseca praktične obuke, uz izradu završnog rada (Zakon o policijskim službenicima FBiH, broj: 27/05). Na osnovu toga, a prema podacima Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, u periodu od osnivanja Policijske akademija oko 34.000²⁴ polaznika prošlo je kroz razne vidove osnovne policijske obuke (tabela).

Osnovna policijska obuka	Ukupno polaznika	Spol		Nacionalna struktura			
		M	Ž	B	H	S	O
Obuka za čin policajac	1103	712	391	133	331	583	56
Obuka za čin mlađi inspektor	217	172	45	187	27	1	2
Za sudskog policajca	397	354	43	-	-	-	-

Na osnovu naprijed iznesenih podataka možemo zaključiti da Policijska akademija FMUP-a predstavlja jedan od glavnih stupova policije u Bosni i Hercegovini, kao i važan faktor u osposobljavanju i usavršavanju policijskih službenika *nove generacije* svih agencija u Bosni i Hercegovini na principima demokratije i poštivanja ljudskih prava.

Policijska akademija Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske

Unutrašnjom organizacijom Ministarstva unutrašnjih poslova RS kao posebna organizaciona jedinica za potrebe školovanja,

²⁴ Arhiva FMUP-a: Izvještajni period odnosi se na vrijeme od 15.10.1998. do 31.4.2007. godine.

obrazovanja i stručnog usavršavanja policijskih kadrova nalazi se Uprava za policijsko obrazovanje. U okviru Uprave za policijsko obrazovanje organizirane su Policijska akademija i Visoka škola unutrašnjih poslova. Međutim, prije osnivanje Uprave za policijsko obrazovanje 2002. godine poslovi obrazovanja i obuke policijskih kadrova bile su u nadležnosti Centra za obrazovanje kadrova MUP-a RS (1994). Izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima (1995) osnovana je Viša škola unutrašnjih poslova i Srednja škola unutrašnjih poslova u nadležnosti Školskog centra MUP-a²⁵.

Na osnovu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i zaključaka sa Madridske konferencije o rekonstrukciji policije, a uvažavajući potrebu i novi koncept školovanja i profesionalizacije policije, 1999. godine osnovana je Policijska akademija u Banjoj Luci. Policijska akademija MUP-a RS, a na osnovu Zakona o unutrašnjim poslovima RS („Službeni glasnik RS“, br. 48/03), vrši poslove stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika MUP-a putem osnovne obuke, kao i školovanje i obrazovanje policijskih službenika za potrebe MUP-a RS i drugih agencija za provođenje zakona u Bosni i Hercegovini. Osnovna policijska obuka, a u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima RS i potrebom MUP-a, za čin policajac odnosno čin mladi inspektor traje dvanaest odnosno šest mjeseci. Polaznici osnovne policijske obuke biraju se putem javnog konkursa iz građanstva. Prema planu i programu osnovna policijska obuka se izvodi u tri faze, i to: prva faza traje osam mjeseci, a podrazumijeva teorijsko obrazovanje kandidata (13 nastavnih predmeta), druga faza podrazumijeva praktični dio obuke u organizacionim jedinicama Uprave policije (CJB²⁶) u trajanju od četiri mjeseca. Treća faza podrazumijeva sistematizaciju teorijskog i praktičnog dijela obuke i nakon toga pristupa se izradi završnog rada. Prema zvaničnim podacima MUP-a RS - Uprava za policijsko obrazovanje, od osnivanja Policijske akademije odškolovalo je i obučeno ukupno 906 kandidata u 12 klasa²⁷ (tabela).

---

²⁵ Šire <http://www.education.muprs.org/istorijat.html>

²⁶ Podaci preuzeti sa <http://www.education.muprs.org/polaznici.html> 29.9. 2008. godine

²⁶ CJB – Centar javne bezbjednosti

Osnovna policijska obuka	Ukupno polaznika	Spol		Nacionalna struktura			
		M	Ž	B	H	S	O
Ukupno obučeno i odškolovalo 12 klasa polaznika	906	708	198	606	65	205	30

Osim za potrebe školovanja putem osnovne policijske obuke, Policijska akademija organizira i provodi specijalističke obuke, kurseve i razne seminare. Kontinuitet obrazovanja za potrebe MUP-a RS nastavljen je osnivanjem Više škole unutrašnjih poslova (1995), a kasnije Visoke škole unutrašnjih poslova u Banjoj Luci²⁸. Prijem studenata u Visoku školu unutrašnjih poslova provodi se putem javnog konkursa i školovanje traje sedam semestara. Po završetku školovanja studenti stječu zvanje diplomirani pravnik unutrašnjih poslova. Visoka škola unutrašnjih poslova vrši stručno obrazovanje i usavršavanje zaposlenih u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima RS i Statutom Visoke škole. Prema tome, kao sastavne organizacije Uprave za policijsko obrazovanje MUP-a RS nalaze se Policijska akademija i Visoka škola unutrašnjih poslova koje provode i organiziraju osnovnu policijsku obuku i stručno i specijalističko usavršavanje službenika za potrebe MUP-a RS i drugih sigurnosnih agencija u Bosni i Hercegovini.

Na inicijativu međunarodne zajednice usaglašeni su i harmonizirani planovi i programi, te načini izvođenja osnovne policijske obuke za čin policajac i mlađi inspektor na policijskim akademijama FMUP-a i MUP-a RS.

Formiranjem Granične policije BiH (GPBiH) u okviru koje se nalazi Centar za obuku kadrova GPBiH i Agencije za istrage i zaštitu (SIPA) na državnom nivou, te Policije Brčko Distrikta, a u skladu sa Zakonom o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik“, br. 27/04), navedene policijske agencije za potrebe osnovne policijske obuke, a zbog nepostojanja vlastitih institucionalnih centara koriste institucionalne kapacitete policijskih

²⁸ Viša škola unutrašnjih poslova na prijedlog MUP-a RS, a shodno Odluci Vlade RS broj 02/1-02-734/02 od 23.7.2002. godine postala Viša škola unutrašnjih poslova.

akademija FMUP-a i MUP-a RS u skladu sa svojim potrebama i njihovim mogućnostima.

Pored djelimično izvršene reforme strategije policijskog djelovanja, kulture policijske organizacije, te reforme kadrovskih resursa i dalje je organizaciona struktura policije u Bosni i Hercegovini ostala nepromijenjena. U Bosni i Hercegovini postoji 15 policija²⁹, ovakva organizaciona struktura ne odgovara standardima Evropske unije, kao ni građanima u Bosni i Hercegovini, a naročito u pogledu finansiranja, opremanja, profesionalizacije i sveobuhvatnog stanja javne sigurnosti u Bosni i Hercegovini. S tim u vezi osnovni cilj reforme policije u Bosni i Hercegovini jeste rekonstruiranje postojećih policija i uspostava jedinstvene policijske strukture sa jedinstvenim standardima rada, što je preduvjet boljeg kvaliteta življenja i funkcioniranja policije sa aspekta javne sigurnosti. Aktualitet reforme policije u Bosni i Hercegovini nije novijeg datuma, već počevši od 2004. godine od tzv. Martensovog plana pa do konačnog usvajanja dvaju neophodnih zakona u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine prolazila je kroz stalna unutarnjo-politička protivljenja i neusaglašenost, na štetu građana i evropskog puta Bosne i Hercegovine.

Usvajanjem Zakona o nezavisnim nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine i Zakona o direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH», br. 36/08) u Parlamentarnoj skupštini BiH Bosna i Hercegovina se približila Evropskoj uniji potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s Evropskom unijom, a time i otvorila put profesionalizaciji i demokratskoj kontroli policijskog rada. Međutim, sa aspekta sigurnosnog obrazovanja za potrebe policije u Bosni i Hercegovini, a u okviru prethodnog zakona, pored Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja, Agencije za policijsku podršku, predviđena je i Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova u skladu

---

²⁹ SIPA, GPBiH, FMUP, 10 kantonalnih MUP-ova, MUP RS i Policija Brčko Distrikta.

sa svojim nadležnostima³⁰. Navedene agencije zbog konkursnih procedura još uvijek nisu otpočele sa radom.

Dostignuti nivo reforme policijskih snaga u Bosni i Hercegovini kao element unutarnje sigurnosti ne zadovoljava potrebe savremene države i njenih građana.

Doneseni zakoni, kojima je regulirano i formiranje Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova, osiguravaju samo pravne uvjete za objedinjavanje programa za obrazovanje i obuku policijskih struktura u Bosni i Hercegovini. Od političke volje unutarnjih političkih elita u Bosni i Hercegovini i međunarodnih politika koje utječu na unutarnju sigurnost ove države zavisit će kvalitet provođenja predviđenog obrazovanja policijskih struktura u Bosni i Hercegovini i njihovo prilagođavanje savremenim izazovima sigurnosti.

Literatura

1. **Abazović, D. Mirsad**, 2002, *Državna bezbjednost, Uvod i temeljni pojmovi*, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo
2. **Beridan, Izet**, 2003, *Konflikti*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo
3. **Beridan, Izet**, 2007, *Politika i sigurnost*, Godišnjak Fakulteta političkih nauka Sarajevo, DES

---

³⁰ Nadležnosti Agencije (Sl. glasnik BiH 36/08, čl. 19): a) razvijanje, harmonizaciju i predlaganje nastavnih planova i programa obuke u skladu sa potrebama policijskih tijela BiH i drugih službi i agencija iz oblasti sigurnosti; b) organizovanje i provođenje školovanja i stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika policijskih tijela BiH i drugih službi i agencija iz oblasti sigurnosti (osnovna, specijalistička, stalna i drugi vidovi policijske obuke), uključujući i: 1) školovanje policijskih kadrova BiH nivoa I za potrebe sticanja čina policajac; 2) školovanje policijskih kadrova BiH nivoa II za potrebe sticanja čina mlađi inspektor; 3) obuka pripadnika agencija za zaštitu lica i imovine; 4) obuka pripadnika detektivskih agencija; 5) stručna obuka (kursevi, seminari i sl.)...

4. **Brzezinski, Zbigniew**, 2004, *Američki izbor*, Politička kultura, Zagreb
5. **Ćurak, Nerzuk**, 2002, *Geopolitika kao sudbina - Slučaj Bosna*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo
6. **Čehulić, Lidija**, 2004, *Nato i novi međunarodni odnosi*, Politička kultura, Zagreb
7. **Dujović, Jagoš**, 2006, *Rukovođenje i upravljanje sistemima sigurnosti*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo
8. **Grizold, A., Tatalović, S., Cvrtila, V.**, 1999, *Suvremeni sistemi nacionalne sigurnosti*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb
9. **Grizold, A. i Kopač, E.**, 2007 (ur. Tatalović S.): *Savremeni izazovi sigurnosti u globaliziranom svijetu*, Centar za sigurnosne studije, FPZ Zagreb, Politička kultura, Zagreb
10. **Masleša, Ramo**, 2001, *Teorija i sistemi sigurnosti*, „Magistrat“, Sarajevo
11. **Nohlen, Dieter**, 2001, *Politološki rječnik, Država i politika*, Panliber, Osijek-Zagreb-Split
12. **Pejanović, Mirko**, 2005, *Politički razvitak Bosne i Hercegovine u postdejtonskom periodu*, Šahinpašić, Sarajevo
13. **Spahić, Taib**, Magistarski rad: Sigurnosni aspekti demokratske kontrole policije u Bosni i Hercegovini, odbranjen na Fakultetu političkih nauka – Sarajevo 17. 7. 2008.
14. **Spahić, Taib**, 2005, *Policijska obuka u Evropi*, Felix Verlag, Holzkirchen/Obb
15. **Spahić, Taib**, 1998: *Partnerstvo sa zajednicom – Policija i građani u misiji reforme*, MUP Zeničko-dobojskog kantona, Zenica
16. **Tatalović, Siniša i Bilandžić, Mirko**, 2005, *Osnove nacionalne sigurnosti*, MUPRH, Zagreb
17. **Vukadinović, Radovan**, 1998, *Međunarodni politički odnosi*, Barbat, Zagreb

Normativno-pravni akti

1. *Dejtonski mirovni sporazum*, JP NIO Službeni list RBiH, Sarajevo, 1996.

2. Zakon o odbrani BiH (Sl. glasnik BiH, br. 88/05)
3. Zakon o unutrašnjim poslovima FBiH (Sl. novine FBiH, br. 49/05)
4. Zakon o unutrašnjim poslovima RS (Sl. glasnik RS, br. 48/03)
5. Zakon o policiji Brčko Distrikta BiH (Sl. glasnik Brčko Distrikta BiH, br. 33/05)
6. Zakon o ministarstvima BiH (Sl. glasnik BiH, br. 5/03)
7. Zakon o državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH (Sl. glasnik, br. 27/04; 63/04 i 35/05)
8. Zakon o nezavisnim i nadzornim tijelima policijske strukture BiH i Zakon o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskim strukturama BiH (Sl. glasnik BiH, br. 36/08)
9. Zakon o zaštiti ljudi i imovine (Sl. novine FBiH, br. 50/02)
10. Zakon o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine (Sl. glasnik, br. 27/04)
11. Arhiva FMUP-a i MUP-a RS

Web-stranice:

1. <http://www.eupm.org/>
2. <http://www.fup.gov.ba>
3. <http://www.education.muprs.org/istorijat.html>
4. www.sipa.gov.ba
5. www.granpol.gov.ba